

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr., negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.
 Irattétmények jutányosan számítottak. — Nyilvántartási közlemény soronként 30 kr.
 Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség: V. Klapka-útea 162.
 hová a lap szellemi részét illet minden köztemény intézendő.
 Kiadóhivatal: III. Jókai-útea 186. Telefon sz. 81.
 hová az előfizetések, hirdetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Városháza, Iskola és Templom.

I.

Ósidóktól, de főként a kereszténység elterjedésétől számítva, legnevezetesebb — mondjuk — legszükségesebb és legáldásosabb három épülete a civilizált világnak. Órei, gyújtópai és ápolói a közrendnek, az anyagi s értelmi fejlődésnek és a tiszta erkölcsöknek.

István, az első magyar király, — a bölcs, a szent — hogy a kalandozó, nomád magyar népet nemzeté erősítse, a szerte száguldozó csapatokat városokba és falvakba terelte, a vadságig vakmerő vitézeknek jórészt a nyeregéből leszállította s kezökbe a vérengző fegyverek helyett a munka szelid eszközeit adta; a tízes harczi paripákat kocsi elé hárta, — a portyázó lovasság nyomában járó s éleltáru szolgáló lábas jószágot ekék elé járomba fogatta; a közrend, béke és igazság fenntartására *faluházakat*, az erkölcsök szelidítésére keresztény *templomokat* építtetett. A nyilvános *iskolák* később, főként a 16-ik században nyitlak meg.

Városháza, iskola és templom! Így lett és maradt e három épület, mint minden más nemzeteknél, úgy nálunk, magyaroknál is, nemzeti egészséges fejlődésünknek főtenyezője és biztosítéka.

Idők múltán e három épületből rajzottak ki minden egyéb oly erők és intézmények, a melylyel a keresztény esa-

ládok, társadalmak, nemzetek és államok nemes fejlődésének lettek előmozdítói.

Ime ma is, városunk tudós és élet-tapasztalatokban gazdag tisztí főorvosa is, e lapok f. é. 7-ik számában „*Egyet-mást egészségügyünkéről*“ czim alatt közlé tett tanulságos értekezésében, — melyben kifejti, hogy miként „neveljünk testben s lélekben egészséges nemzedéket“, — kiválókép óhajtja, hogy a *városházán* a tisztikar és a városi atyák, midőn népünk anyagi és szellemi felvirágoztatásán minden irányban fáradoznak, fordítsanak nagy gondot arra is, hogy „*népünknek legyen tiszta levegője*“; a *templomok* hasznának oda, hogy „*népünknek legyen tiszta erkölce*“, az *iskolák* pedig, hogy „*népünknek elméjében lakozzék világosság*“. — Tehát városháza, templom és iskola!

A mi városházánkra soha sem lehetett panasz. Azok a hajdani Nemzetes Birák és Szenátor Uraimék, a kik a régi városházán, ennek az ősrégi civitásnak dolgait a hazánk felett elzúgott vészterhes időkben is bámulatlan bölcsességgel és előrelátó, éles, praktikus elmével intézték, mindenha méltók lesznek az utókor tiszteletére és hálás emlékeztetére, — arra a szabad polgárságra pedig, mely nem ismerve jobbágyi nyűgöt, sohasem hordozva szolgaság igáját s nem kényszerűségből, hanem önként tisztelte és megbecsülte előjáróit, kik az ő véreből való vér és csontjából való csont voltak, e város lakossága mindenkor büszke lehet! Mert hát ebben is erőssége volt,

van és lesz városunk egészséges fejlődésének!

Uj városházánkon a munkás tisztikar és a városatyák, a kor igényeihez mérten, fokozott erélylyel, kitartó szorgalommal, nagy áldozatok árán ma is híven munkálkodnak városunk anyagi és szellemi emelésén s hogy *testben* képződjék „*egészséges nemzedék*“, szakferfiak segítségével nyancsak tisztítják a levegőt, a vizet, a csatornákat, nyitnak köztereket, egyengetik, világítják, járdázzák és keramitozzák az utcákat, vasúttal behálózzák határinkat, emelgetnek a kor igényeinek megfelelő középületeket, — s hogy a felebaráti szeretet és könyörület elhanyagolt parancsának a szenvedők iránt is eleget tegyenek, nem rettenve vissza a „Rísum teneatis...“-féle feljárdulásoktól, gondozó karjaink közelében, a város szívében, a belterületen követelnek köz-kórházat — no meg kellőképp szaporítják a patikát!

Igy hát a *varósháza* dicséretes buzgalommal munkál azon, hogy képződjék egészséges nemzedék, hogy lakosságunk *testi épségéről*, anyagi fejlődéséről kellően legyen gondoskodva. Ugye de, mivel az ember nemcsak testből, hanem lélekből is áll: a t. főorvos *lélekben is egészséges nemzedéket* óhajt s ezért a városháza mellett az *iskolák és templomok* fontosságát is kiemeli.

Igen helyesen! Tiszta *levegőt* az emberi tüdőnek, tiszta *erkölcsöt* az emberi szívnek, *világosságot* az emberi léleknek,

A KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZAJA.

Éjjeli gyakorlat.

— Elbeszélés a katona-életből. —

Egy júniusi napon parancsnokom magához hivatott és megbízott, hogy a járőrszakasszal és D. hadnagy bajtársammal egyetemben induljunk el azonnal Nagy-Kőrösre és a vasúti állomásán levő kis ligetben délutáni 6 óráig táborozván, várjam be a további parancsokat.

Kapott parancsom értelmében délelőtt 11 órakor útnak indultunk és Nagy-Kőrösön, az ottani útezei ifjúság legnagyobb gaudiómára sátrakat ütöttünk és megfőztünk a szokásos tábori ebédet: a gulyást.

Hat óra tájban megjelent a helyszínen két honvédhuszárőrjár is. M. főhadnaggyal és Th. hadnaggyal élükön. Ezen járőrök több napi gyakorlatról Kőrösre érkeztek és gyakorlatuk befejezéseül még végig kellett velünk szenvedniek egy éjjeli gyakorlat kellemetlenségeit.

Pont 6 órakor megérkezett parancsnokunk és bennünket maga köré gyűjtve, kiadta a következő parancsokat:

„Dandárunk ma reggel Czeglédre érkezett és arról értesült, hogy Kecskemétet nagyobb ellenséges csapatok tartják meg-

szálva. Két gyalog- és két lovas-járőr puhatolja ki, hogy ez a hír megfelel-e a valóságnak s hogy mily fegyvernemből áll az ellenség és hogy milyen erős. Levélküldőncz-állomás „Fekete“-megálló, a hova esetleges jelentések is küldendők!“

Hat órakor útnak eredtünk, a huszárjárőrök az országu-ton, mi pedig a vasútmentén. Alighogy Kőröst elhagytuk, megeredtek az egék csatornái, a szó legszorosabb értelmében és a lehető legrövidebb idő alatt bőrig áztunk.

A rossz idő meglehetősen lehangolt mindnyájunkat s ennek tudhatók be, hogy önkéntelenül egy-egy fohász szállt el ajkainkról, mely azonban legkevésbé sem volt imádság. De mihaszna? Helyzetünkön ez úgy sem változtathatótt és utóbb mohamedánoknak is dicséretére válható fatalizmussal, folytattuk útunkat. A sors iróniáját azonban akkor éreztük legjobban, midőn a vonat — az esővel mit sem törődve — vígan elbogarogott mellettünk és szállította az ép akkor Kecskemétre tornaversenyre érkező diákokat, kik, magukat teljes biztonságban érezve, „pocsolyakerülők“ és hasonló gúnyos megjegyzéseket kiáltottak ki ránk. Ez esetben azonban tényleg magunk sem tagadhattuk az elnevezés helyes voltát.

„Fekete“-nél szétváltak útaink, már t. i. D. útja és az enyém. Ő folytatta az övét a

vasút mentén, én meg nyugoti irányban a magamét.

A sűrű eső miatt az estszürkület is a szokottnál korábban állott be és így már meglehetősen sötét volt, midőn a „Kis-Talfai erdőbe“ érkeztem. Erdőben lévén, meglehetősen biztonságban éreztem magam és nyugodtan baktattam Kecskemét felé, midőn egyszerre valami nesz fölébresztette figyelmemet. Főlpillantok, hát úgy harmincz lépésnyire magam előtt látok egy ellenséges huszárjárórt, egy deli, nagy bajszú hadnaggyal élén, a ki, szintűgy mint jó magam, az ellenségnek ily közel voltárolt mit sem sejtve, lépésben egyenesen felém tartott.

Egy jellel azonnal megérttettem bakáimmal szándékomat és egy pillanat mulva már tizenkét puskacső ropogtatván a gyorstűzet, borzasztó pusztítást végzett volna az ellenségben, ha a lövésnek magja lett volna. Így azonban be kellett azzal érnem, hogy eszeveszett menekülésre kényszerítve az ellent, gyönyörködhettem benne hátulról.

Miközben ez történt a sötétség teljesen beállott és teljesen irányt vesztve, csupán ösztönömet követve, haladtam előre az éjben.

Egyszerre csak azon veszem magam észre, hogy a „Katona-telepen“ vagyok, a mely abszolút nem felelt meg útirányomnak és így egyszerre tönkretette ösztönömben vetett bizalmamat. Lehetséges ugyan, hogy a

mert valóban csak így fejlődhetik testben és lélekben egészséges, erős nemzedék.

Világosságot az emberi elmének! Ez az iskolák feladata. No — hála! — ez is van nálunk, benn és künn immár kellő számmal s még szaporítják is. Hiszen városunk számadásaiban az oktatás- és nevelésre fordított évi összeg ma már egymaga nagyobb, mint egy emberöltőnyi idővel előbb a városi közigazgatásnak összes költségei. Hanem aztán meg is értük, hogy a mi gyermekeinket szelős, egészséges, világos palotákban, kiszabott órákon, úri módon, ütlegek nélkül, tudós szakférfiak és nők bőségesen részeltetik az ismeretfájának gyümölcseiben: — nekünk öregebbeknek hajdan reggeltől estig (a kiknek messze volt az iskola, oda vittük az ebédet), nedves, sötét lebújokban, hosszú lózákon, modoros kegyetlen rektorok (ezeket próbálták volna megtámadni a szülők!) tenyereinkre „plágázták“ az á-bé=ab-ot, az egyszerűt, a kis tükört a fizikát meg a geográfiát és ha — kivált úgy ebéd után neki buzdulva — elcsegették a „kánisz tóta tua mátert“ ez annyit tett, hogy „gyere ki nebuló a plazcra“ és aztán suhogott a nád- vagy a mogyorópáczka! — Akkor így képeztek az iskolák az egészséges nemzedéket!

Tiszta erkölcsöt a népek, az emberi szíveknek! Ez a templomok főnsége feladata. Tehát arra, hogy fejlődjék egészséges, erős nemzedék, a városháza és iskola mellett harmadik főtényező a templom. Erről majd máskor.

Borderó.

S z i n h á z .

Annak a tervtelenségnek, mely színházunknál a műsor dolgában uralkodik, nincs siralmasabb bizonyosága a pénteki, u. n. „népelőadásoknál“. Biztos tudomásunk van róla, hogy a város intező körei a díszes

nagy esőben az ész tanácsa helyett véletlenül a szív-ére hallgattam s így kerültem a telepre, de mint katona, nem értek lélektani tünémenyek magyarázatához és csak az egyszerű eredményül számolhatok be.

Elég az, hogy ott voltam, a hol nem lett volna szabad lennem, de a hova valami ellenállhatatlan erő vonzott.

Édes emlékek!

Lelkembem fölmerültek azok a szép holdvilágos esték, a melyeket a telep egyik kedves villájának verandáján töltöttem. És most?! Önkéntelenül fájdalom töltötte el szívemet, a midőn ezen vendégszerető ház kapuit zárva találtam és senkit sem láttam az ázó-fáző hadfi fogadtatására sietni. Habár föladata teljesítése a legesekelebb mulasztást sem tűrte volna meg, mind a mellett nem volt annyi lelkierőm, hogy erről a nekem oly drága helyről, csak oly hidegen távozhattam volna. Elmerengtem azon édes emlékeken, melyek ezen házzal s az ennek tulajdonát képező családdal oly szoros kapcsolatban vannak. Hej, mennyire más körülmények között is voltam én csak néhány nappal ezelőtt itten!

Eszembe jutott a házi asszony lekötelező nyájassága, a ház urának általános ismert igazi magyar vendégszeretete, a ki minden eszközt megragad, hogy vendégei jól érezzék magukat, sőt ezek kedvéért a cigány kezéből még a hegedűt is kiveszi, hogy annak

új színházából eleve ki akarták rekeszteni a durva izléstelenségeket s a „népelőadásokat“ egészen más valamire engedélyezték, mint a mire, sajnos, az idén felhasználatnak. A sze réayebb módú családok szellemi táplálékául; de nem holmi „Goldstein Számi“-k, „Fene-gyerekek, Jányok, -anyósok“ stb. előrántására. Egyik t. laptársunk a műsorról lekerült, de még el nem avult népszínműveket ajánlotta s a telt házak mellette szólta; mi a jobb bohózatokat javasoltuk változtatásul, újakat és régiakat felváltva s a „fenés“ darabok kongó őrössége ismét mellettünk bizonyított. Persze, az igazgató csak addig hajlong a sajtó előtt, míg dicséző reklámokat közöl róla, a mint jogosan bírálva oszt tanácsokat, egyszerre felmond vele minden közösséget. De ez nem ment fel bennünket kötelezésünk teljesítése alól. Ismét a színügyi bizottsághoz fordulunk, hogy fordítsa figyelmét jobban ezekre a „népelőadásokra“ és útítsa az igazgatót, hogy Szigligeti, Csiky s a közelmúlt magyar drámairodalomból állítsa össze pénteki műsorát. Nem tudom, nem volna-e jövedelmezőbb vállalkozás Kisfaludy Károly egy-egy vigjátékával előállani a „Feneanyósok“ helyett?

Egyekben is száználmas vergődés volt ez a hét. Szombaton, 12-én „A beestelenek“ et, ezt a megdöbentető verizmustól duzzadó olasz színművet láttuk másodsor, de csak durvaságot kaptunk realizmus helyett. Pedig Ba gi a sikkasztó ügyvéddel, Csókáné a romlott lelkű asszonnyal szeretek volna megráznai bennünket; hanem mikor ők még a divatból kiment játékmóddal fognak az új színművészet feladataihoz, nem sült el az jól. Hej, micsoda modern szellem csapott felénk Rakodczayek tavalyi „Mariana“, vagy „Századvégi leányok“ estéin!

A két operette-est, 15-én a „Rip van Winkle“ és 16-án az „Üdvösök“ chablonos repisek voltak. Amabban Bethleni és Pogány Janka, emebben Lévy Sárika, Bethleni, Breznai és Pogány Janka ügyeskedtek. Egy-egy dalukra kaptak is tapsot, de az ensemble álmos volt, mintha még most is a „Troubadour“ nehezednék rája. Pedig a közönség rég napirendre tért már felette.

17-én, esütörtökön, Bosnyák Zoltán társadalmi színműve, „A becsületbőr“ került első előadásra. A darab tavaly állt a nemzeti színház műsorán s egy közismert litterary gentlemant avatott fel vele drámairóink sorába. A hogy nálunk játszották, határozot-

tan rossz darab benyomását tette s az ember alig érti, hogy tetszhetett a nemzeti színház közönségének.

Hát még a család szép büszkeségéről mit szólnak és hogyan szólnak? Hisz ő benne összpontosul mindaz, a mit a ház uráról és szeretetreméltó úrnőjéről mondtam. El is fog a félelem ennél a pontnál, mert hisz magam érzem legjobban azt, hogy fegyverforgató-sokhoz szokott kezeim csak banálitásokra volnának képesek és legkevésbé sem alkalmasak, egy ily gyöngéd jelenség méltó eseteletésére.

Igy álmodoztam soká, ébren, zuhogó záporban és Isten tudja meddig tartott volna még ez az édes álom, ha káplárom e prózai szavakkal: „Hadnagy úrnak jelentem alásan, már egy félórája állunk itten, holott földadunk nem tűr mulasztást!“ föl nem ráz merengéséből. „Igaz, fiúk, menjünk!“ szóltam é most már nem téveszthetem el a helyes irányt.

Persze pontos irány betartásáról most sem lehetett valami nagyon szó, mert úgy hiszem, hogy az istenben boldogult bibliai Jónás is több világosságban részesülhetett a czápa gyomrában, mint mi szegény Marsfiak a szabad ég alatt. Így ballaghattunk körülbelül 11 óráig — körülbelül mondom, mert az órát a nagy esőben és sötétségben, lehetetlen volt meglátni, — midőn valami útra

tan rossz darab benyomását tette s az ember alig érti, hogy tetszhetett a nemzeti színház közönségének.

Az az ismert és fájdalom, még mindig grasszáló alakja társadalmunknak a főszereplő, a ki mint rettegett párbajhős, mások becsületének szigorú bírója, de kétes pénzűletek részese addig élőködik a társaság testén, míg kártyavárai összedőltek egy golyóval véget vet hasznatai életének s a közrészvétet is fölkelte maga iránt. A közelmúlt szenzációs öngyilkosságaiból, kártya-katasztrófáiból elég mintát szedhetett művéhez az író, ki mint a fővárosi társaságok ismert alakja, bizonyára sokszor volt kénytelen kezét szoritani az efféle al-gentlemanekkel. Ilyen kétes egzisztencia Bérczy báró, a ki előbb megejti jószágigazgatója leányát, Irént, annak fejében, hogy nem tesz följelentést apja ellen, a ki a maga s az uraság pénzét elbörézte. Mikor vagyonának nyakára hág, egy pénzintézet igazgatója lesz, de költekezésével már az elmerülés fenyegeti, a mikor merész föllépésével meg tudja hódítani a szép és dúsagzag Szentgyörgyi Jolánt. Kézfogó előtt állnak, a Szentgyörgyiék társalkodóúje, ki nem más, mint az elcsábított Irén, hiába inti leánykori barátját, míg végre Tardy doktor és Irén testvére a bűnfenyítő feljelentést nem hozzák neki S az enyveskező gavallér egy golyóval menekül a büntetés elől, de az eset lesújtólag hat az ifjú menyasszonyra. Nem utálja a gazembert, inkább a leleplezőkre neheztel.

Hű képe ez a modern magyar társadalom egy darabjának, a mihez a jukker-leányok csoportja, a firtelő báróné s a jó pajtások adják a megfelelő keretet. Az elcsábított Irén és Tardy doktor széttörtött szerelme; az igazságért hevülő, de a „becsületbőr“ környezetben revolver-journalistának nézett Pál; a könnyelmű jószágigazgató; az uraság aljas ajánlatát közvetítő fővadász, mind az életből vannak elesve, bár szinpadra vitelük konvencziális: egy kis Daudet, egy kis Feuillet és jó sok Csiky-reminiszcencia segítségével. A felvonásvegek hatásosak; a báró csábítása, a doktor és az elcsábított Irén párbeszéde s Irén, meg a báró beszéd-párbaja Jolánért ügyesen vannak elénk állítva.

A hatás, mint mondtuk csekély volt. Úgy látszik, többet a felénél kihagyták a darabból. Még Ba gi fordított legtöbb gondot szerepre s az öngyilkosság előtti tépélődést igazsággal játszta. A szerencsétlen Irén szerepe nem illik Csókáné arányaira; azt N. né Rápoli

bukkantunk, melyről utólag kisült, hogy a Lajos-mizsei út. Ezen haladtunk aztán a kellő elővigyázat mellett előre. Hogy Kecskémét avagy Lajos-Mizse-felé megyünk-e, azt lehetetlen volt a pokoli sötétségben megállapítani; csak mentünk mendegéltünk, gondolván, hogy majd csak eljutunk valahova. Egyszerre csak valami halk beszélgetés üt meg fületem, odasompolyog, a honnan a hangokat hallottam és magam előtt látok — egy fa árnyékában meghúzódva — egy didergő ellenséges tábori őrsöt.

Visszatérve járőrömhöz, tudattam velük a látottakat és elhatározásomat. Élénk puskaropogással s éktelen „Hurráh“-kiáltásokkal megrohantuk a magát teljes biztonságban érző őrsöt. Ez a váratlan támadásra ucozu, vesd el magad, szíjjel futott a szélrózsa minden irányában és én diadalmasan vonultam előre, a — most már — szabad úton. Ezen sikerült támadásból megtudtam azt is, hogy okvetlen oly úton vagyunk, mely Kecskémére visz. Diadalunknak azonban nem örülhettem soká, mert egyszerre csak: „Álj! ki vagy?“ kiáltással megállásra kényszerítettem. Mivel azonban háborúban — de még békében is — a gyors elhatározás az, mely eredményre vezet, én is, kerülvén a hosszas tárgyalásokat, néhány lövéssel feleltem s vad elszántsággal és még vadabb ordítással megrohantam maroknyi csapatommal az ott fő-őrsi minőségben lévő századot.

Katinkának kellett volna játszani, míg Jolánt Markovics Margit is elvégezte volna. Irén nem annyira tragikus szerep, Csókáné rutinájával egy-két jelenést még is kiaknázott és Bagival együtt párszor kihívták.

Jövő héten Fáy Szeréna, majd Bakó László, a Nemzeti Színház fiatal művésze vendég szerepel, de Komáromi Mariska nem jöhet le egyéb kötelezettségei miatt. Márczius 15-ikére csakugyan a „Hunyadi László“-t tervezik, még pedig F. Pewny Irénnel Szilágyi Erzsébet, Ladányi Mariskával a Gara Mária szerepében V. László Pogány Janka énekelné, a férfitart a „Polgári Dalkör“ erősíténé, a zenekart pedig fűzetéses zenészek. Németh volna Hunyadi László, Lévy Margit a Mátyás, Győre a Czillei és Bethleni a nádor ábrázolója. Nem ajánljuk a próbalkozást, a királyi tenorszerépet semmi esetre sem szabad növel énekeltetni. Ellehetünk mi Erkel operája nélkül, ha nem tudják méltóan bemutatni: a kritika diapazonját már igazán nem esavarrhatjuk lejjebb.

(lb.)

Közgazdaság.

Cserepes növények kulturája a szobában.

Üdvös dolgot vélek teljesíteni akkor, a midőn a nagyérdemű olvasó közönséget beavatnom a növényélet titkaiba és titkainak azon részébe, melyet közönségesen növényboncolásnak nevezünk. Ugyanis a növényi életnek ép úgy megvannak a maga sajátosságai, mint az ember- és állatvilág egyedeinek. A növényi élete nagyban hasonlít az emberéhez, a természetudomány hirdetői csak még azt nem voltak képesek kideríteni, hogy a növények érzéki képessége mily arányban áll a miénkhez. Az azonban bizonyos, hogy minden növényrész számos apró szemcsékből, úgynevezett sejtekből van összetéve s minthogy elemibb részekre fel nem oszthatók, alapszerv gyanánt tekintendők. Ha valamely sejtet külön állva gondolunk, egy hólyagosához hasonlíthatjuk, mely különböző alkatrészekből áll s a közönséges gömbalakot közeli mértékben, különösen fejlődése első szakaszában; később ugyan más alakot szokott ölteni, de ez nem magában a sejtben leli magyarázatát, hanem a nyomásban, amit a sejtek egymásra gyakorolnak miáltal a sejtek hosszúságuk, szegletesek lesznek stb.

Ez, a nagy lármából bizonyára azt következtetve, hogy legalább is egy század áll vele szemben, még mielőtt meglepetéséből fölösűdhatott volna, a zavart fölhasználva, keresztül törtünk az ellenségen és zavartalanul folytattuk útunkat.

Velem egyidejűleg D. is hasonló módon szedett rá egy másik főörst és így sikerült az ellenség összes előőrseit fölriasztanunk, még mielőtt azok egyetlen lövést is intézhettek volna felénk.

Hogy az ellenséget így kijátsztuk, nyugodtan bevonultunk Kecskemétre, éppen mikor a nagytemplom órája elütötte az első órát éjjel után; az ellenség pedig, miután reggeli 3 óráig hiába várta támadásunkat, előőrseit bevonta és szintén hazavonult.

Föladatunk helyes megoldásáért járó méltó jutalmunk csak egy alapos nátha volt, de ez eltartott vagy két hétig.

*

A katona-életnek egy mozzanatát óhajtottam bemutatni, beigazolandó, hogy nem olyan könnyű ez a mi életünk, mint a milyennek akkor látszik, midőn a sima parketten a grációzák és tündérek kedves társaságában áldozunk Terpsyhorának; azt a néhány élvezetes perczet kemény megpróbáltatások árán kell a katonának kiérdemelnie.

B. F.

A teljesen kifejlesztett sejt következő alkatrészekből áll: Először a protoplasma vagy alanyag, alapanyaga minden életműves sejtnek, mely tovább fejlődni képes, ezt rendszeren egy szilárd hártya, úgynevezett sejthártya veszi körül. Másodszor sejtszék, ez szintén nem egyéb, mint protoplasma anyag, 3-szor a sejtnedv. A protoplasma a sejteken soha sem nyugszik, benne az egyensúly soha helyre nem áll, folyton vesz föl anyagokat, míg másokat kiközösít. Ezen tevékenység, melyet a növény életének mondhatunk, külsőleg is nyilvánul, a mennyiben bizonyos mozgást mutat, ezt abból láthatni, hogy a protoplasma a beune levő nem egynemű anyagokat is magával viszi.

A protoplasmának áramlásait befolyásolják a következő tényezők.

1. A hő. Egy bizonyos határig fokozva a hőt, előmozdítja a protoplasma áramlást, de csakis egy bizonyos határig, melyen felül ez áramlás mindinkább esik el élelenségében; hasonló határ van egy bizonyos alatti hőnél is, tehát egy minimum alatt egy maximum 50°-ra tehető; ha ez az ok csak perczig hat, az okozat is megszűnik s az áramlás újból kezdetét veszi, ellenben ha huzamosabban hat rá, esetleg a növény ki is halhat, sőt positive állíthatom, hogy némely déli növénynél, a melyen az: Azália, Coffea, Alium, Nicotiana és Cucurbitanál már 10—12°-nál a protoplasma áramlás megszűnhetik.

2. Delejfolyam kismértékben megszünteti az áramlást, de erős mérvben végkép megszüntetheti a növény életét; gyakori eseteink vannak erre a villámcsapások alkalmával.

3. Élely okvetlen szükséges a protoplasma-áramlásnak, ennek híján kihal.

4. Egyoldalú nyomás is rossz hatással lehet, kivált ha huzamos.

5. A világosság szintén befolyást gyakorol az áramlásra; sőtében a protoplasma inkább oda húzódik, hol a sejt a szomszédos sejtfallal érintkezik, ellenben a világosságban a küllég, vagyis világított oldal felé áramlik, minek folytán a növény folytonos egyoldalú nyomás alatt állván, a sejtek szétpatnának s így kifejelt törve kényszerítik a növény egyoldalú fejlődését, míg a más része visszamarad s alakját veszti.

Visszatérve az életműves plasmára, nézzük, mily anyagok származhatnak benne. Első sorban a chlorophyll (zöldeny) említendő, mely a növényeknek zöld színt kölcsönöz. A chlorophyll képződése mindig a plasma jelenlétéhez van kötve. Innét van az, ha a plasma eltűnik, a növény nem képes megzöldülni. — A chlorophyll-szemcsék anyagát tekintve, tiszta protoplasmából állanak, tehát annak alapanyagából, nem pedig a kásás részből és a tulajdonképeni chlorophyll festanyagból, mely együttal együttvéve a chlorophyll-szemcsét alkotja. A chlorophyllnak lényeges rész jutott e természet háztartásában; csupán ez képes a levegőt alkatrészeire felbontani s a növény táplálkozására okvetlen szükséges szénényt produkálni. A szénény képzéssel egyidejűleg a chlorophyll a vizet felbontja elemeire és előbbivel szerves vegyéké szénhidrátokká (keményítő, — cukor stb.) egyesülnek.

A fent elősoroltakat szükségesnek tartottam közleményemben előadni, annyival is inkább, mert a növények alkatrészeinek boncolásával lehetséges párhuzamot felállítani a növények helyes kulturájában.

Tudni való dolog az, hogy az orvos a betegség s egyéb bajokon segíteni csak úgy képes, ha a diagnózist megállapította. En is úgy vélek magyarázatomnak tért hódítani, hogy a növényt részekre boncolva, mutatom be önknek, lerajzolja annak egyes alkatrészeit, tulajdonságaival együtt, hogy mi sem hiányozzék abból, miből magyarázatot meríthetni a növényi élete lefolyásában.

Most pedig, miután a növényi élet elméletit befejeztem, áttérek a gyakorlati részekre, melynek eszközlése és pontos teljesítése okvetlen szükséges, különösen a cserepes növények szobai kulturájában.

Mindenekelőtt a szobában jól tenyésző növények megválasztása tartandó szemellett. Az elhelyezésnél már a növény fajtája és a helyiségben levő állandó hőmérséklet szolgál irányadón, miert is a következőkben felsoro-

lom mindazon növényeket, a melyek a melegebb klímához vannak szokva s csak a nekik megfelelő s állandóan 10—15° hőmérséklet kívánunk: Phönix reclinata, Ph. dactilipthera Chamberos exelsa, Ch. humilis, Latánia barbonica, Saabal adausoni, Saabal umbraculifera, Coriffa australis, Pandanus utilis, Pandanus weisti, Musa ensete, Dracena amabilis, Dracena draco, Dracena australis, Dracena indivisa, Ficus elastica, Ficus macrophylla, Aralia Sieboldi, Phylodendron pinnatifidum, Phylodendron macranta, Aspidistra, Begonia rex, Begonia ricinifolia, Begonia maculata, Adiantum philixmas, Pteris aquilissima, Alsophilla australis, Balantium antarcticum, Blechnum brasiliense stb.

Ezen fent elősorolt növényeknek szobában való kezelése a következő: Öntözésükhöz legalkalmasabb 20—22°-os víz, mely vízzel oly behatóan öntözzük a növényeket, hogy a cserépben levő föld minden rétegében átnedvesedjék. Nem elégséges tehát csak a cserép felületét megnedvesíteni, hanem a fent irt módon eljárni; legalkalmasabbnak tartom a szobai növények oly módon való öntözését, illetve a cserepesek átmedvesítését eszközölni, hogy a cserepesek oly edényben állíttassanak, a mely edény, ha vízzel megtelik, a növények cserepét az abban levő víz teljesen elborítsa. A növények így állhatnak az edényben 4—5 óra hosszat. Ekkor a növényzet az edényből kiszedendő s az edény felületére rácszerű anyag alkalmaztassék s az edényből kiszedett növény erre rakandó, hogy így a cserepben levő felesleges víz az edénybe visszazivároghasson s csak azután rakjuk ismét rendeltetési helyére.

Ezen eljárás követendő az alantabb elősorolt növények öntözésénél is, azzal a különbséggel, hogy itt már a víz felmelegítése felesleges és elegendő, ha oly vizet öntözzük, mely víz egy fagymentes helyen állott. Most pedig következzen az olyan természetű növények, melyek megelőgesnek 1—2° hőmérséklet és ezen temperatura befolyása alatt legszabadabban tenyésznek. Ha azonban a helyiségben a hol az alant felsorolt növények elhelyezve vannak megesnek, miszerint az 1—2° melegeit ugyanannyi hideg váltaná fel, az épen-séggel nem gátolja az e fajta növényzetet fejlődésben. Ezen növényekhez tartoznak az Ancuba japonica, Pitosporum florida, Evonimus macranta, Evonimus grandifolia, Maleleica, Eugenia australis, Aralia peltatum, Acabanthus, Retinasporia, Eucalyptus, globulus, Mirsiue, Pelargonium, Dianthus, Fuchsia s még számos oly palánta, melyeket itt felsorolni feleslegesnek tartom azért, mivel a kereskedelem nem igen keresettek. Minthogy a palánták életében a világosság is játszik szerepet, szükségesnek tartom a mélyen tisztelt olvasó közönséget figyelmeztetni arra, hogy a szobák, termeik s egyéb helyiségekben elhelyezett cserepes növények időnként megforgatassanak olyképen, hogy az eddig világosság felé fordított részt betel fordítsuk, hogy ezáltal a protoplasma-áramlás egyöntetivé tétessék. A növények ilyenmő forgatása kívánatos volna gyakrabban, mert ezáltal érjük el a növények szabályos fejlődését s a protoplasma egyenlő nyomás alatt állván, fejlődésében gazdagabb leend a növényzet.

Bajnóczy Károly.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Közgyűlés.** A városi törvénytörvényhatóság folyó hó 24-én esütörtökön tartja rendes havi közgyűlését, melyen az új győgszertárak elhelyezésének kérdése s több szabályrendelet kerül tárgyalás alá. A közigazgatási bizottság rendes havi gyűlése másnap február 25-én, pénteken lesz.

— **A Katona József-kör** f. hó 27-ikén vasárnap d. e. 10 órakor tartja a Casino nagyertermében rendes évi közgyűlését, a melynek tárgyszorozatát a választmány f. hó 17-én tartott ülésében a következőleg állapította meg: 1. Elnöki megválasztás. 2. Emlékezésed Lestár Péter tiszteletbeli tag fölött. Tartja íj. Bagi László, r. tag. 3. Titkári jelentés. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése és a költségvetés megállapítása. 5. Könyvtárnoki jelen-

tés. 6. Egy választmányi tagsági hely betöltése. 7. Indítványok. A közgyűlésre szóló meghívók a tagok részére legközelebb ki fognak bocsátatni. — Úgy értesülünk, hogy a társaság a bójtben két — hangversenynyel egybekötött — felolvasást fog tartani.

— **Tisztviselő-telep.** A Pestmegyei Hirlap f. évi febr. 5-én és 12-én megjelent számaiban a tisztviselő-telep ellen cikkezvén, utóbbi közleményében azt állítja, hogy a Széchenyi-tér-és-útea rendezését már akkor tervebe vették, a mikor tisztviselő-telepről még álmolni sem mertünk. A tisztviselő-telep létesítése tekintetében nézetünk ismeretes, sokszor fejtegettük annak szükségességét és a város fejlődésére való nagy fontosságát, felhozott érveink nagyobb része még most sincs megdöntve és így e felett polemia bocsátkozni nem látjuk szükségesnek. De helyre kell igazítanunk az idézett ténybeli tévedést. A tisztviselő-telep ügye lapunk 1896. évi 32-ik számában a közúti vasúttal kapcsolatban került fel. Ugyanazon évben, a 34., 35., 36-ik számban megjelent vezércikkeink érdemlegesen és behatóan tárgyalják a kérdést s a tisztviselő-teleppel kapcsolatban szükséges szabályozásról szólván, a Széchenyi-útea kinyitását, — majdnem egészen a most elfogadott irányban, — követeli s megjegyzi, hogy az akkor is szükséges, ha a tisztviselő-telep nem létesül. Tudtukkal ez előtt sem a Széchenyi-útea kinyitása, sem a tisztviselő-telep ügye nem tárgyalott nyilvánosan, sem a közgyűlésben, a városi tanácsban, vagy bizottságokban, sem a sajtóban. S ha a tisztviselő-telep nem létesül és egyéb hasznát nem tesz is a város fejlődése szempontjából: ezen útea kinyitására mindenesetre az terelte a figyelmet s ezzel már nagy szolgálatot tett a város fejlődésére körül. Mi így ismerjük a tényeket. Ha valaki az ellenkezőről adatokkal meggyőző, az igazság előtt most is, — mint mindig — kész örömet hajlunk meg.

— **Áthelyezés.** Mint értesülünk, a 38-ik Mollinár gyalogrezd egy zászlóalj legközelebb Budapestre költözik, a honnan az ezred egyéb másik zászlóalj jó a távozonak pótlására.

— **A villamos vasútak tanulmányozására kiküldött bizottság,** mely Kada Elek polgármester úr elnöke alatt ifj. Bagi László városi főjegyző, Kerekes Ferencz főmérnök, továbbá Parragh Gedeon és dr. Széless József bizottsági tagokból állott, a hét folyamán megvizsgálta az újpest-rákospalotai és miskolci villamos vasútat. Úgy halljuk, hogy a bizottságot meglepte mindkét helyen a villamos vasút észlelő berendezése. Tapasztalták, hogy még szűkebb utcákban is minuen fennakadás nélkül, egész könnyűséggel közlekedik a villamos, a közönség mindenütt meg van elégedve s a legnagyobb áldásnak tartja az olcsó, praktikus villamos vasútat. A társaság villamos lokomotívot használ mindenütt a teher-vontatásra s a bizottság tanúja volt, midőn a villamos saját vágányán, a magyar államvasút több szénrel megrakott kocsját vontatta. A személyzállítás motoros kocsikon történik s mivel sűrűn és olcsón közlekedik, a közönség mindjobban veszi igénybe. Mi a villamos vasútnak helyi forgalmunkban lendő alkalmazását úgy társadalmi, mint gazdasági tekintetben nagy vívmánynak tartjuk, annak nagy horderejét még kiszámítani se tudjuk, de nyilvánvaló, hogy a városi közúti vasút, a kecskeméti-lajosmizsei és kecskeméti-jászkereszthelyi villamosvasútnak létesítésével egy régi vágya közönségünknek teljesedik.

— **A Dalárda,** mint értesülünk, legközelebb tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy az aradi dalárda ünnepélyen, mint versenyző dalegylet vesz részt. Üdvözöljük dalárdánk vállalkozását s bizton reméljük, hogy eddigi babérait gyarapítva, diadalmasan hódít az aradi dalversenyeken.

— **A Kecskeméti Kereskedő Ifjak Egyesülete** 1898. február hó 26-án saját könyvtára alapja javára a kereskedői Casino termeiben zártkörű füzérek rendez, melynek kezdete 9 órakor. Belépti-díj személyenként 1 forint.

— **Nyomdászok bálja.** A helybeli nyomdászok folyó hó 12-én tartották meg báljukat a Beretvás féle étteremben. A mulatság megtartására az a czél adta meg a rúgót, hogy ez által a nyomdászok is hozzájárulni kívántak az összeg emeléséhez, a melylyel a Rongyos-Egyesület és a Nyomdászok Jótékonykorsági Köre hullatja az enyhületnek cseppjeit ott, hol a nyomor ütötte fel tanyáját s mint halljuk, a rendező bizottság czélját el is érte, mert a mulatság 47 frt 08 krt jövedelmezett. A rendezőség fáradozását, melyet a mulatság sikere érdekében kifejtett, nem maradt sikertelen, mert kilencz órára a terem szébbnél-szebb hölgyközönséggel és mulatni vágyó fiatalság sokaságával telt meg, a kik türelmetlenül várták a Marseillaise utolsó akkordjainak elhangzását, hogy megkezdhesék a táncot, a mely fesztelen jókedvvel, reggeli fél hat óráig tartott, a mikor a jelenvoltak egy minden tekintetben jól sikerült mulatság emléket vitték magukkal. A leleményesen összeállított táncrend, a melylyel a rendezőség a hölgyeknek kedveskedett, egy „Estétől reggelig” czimet viselő, Carneval herczeg szerkesztésében megjelent miniatűr regény-könyveske volt, két szakaszra osztva; a két szakasz hét-hét fejezete a sorrendben következő táncokat tüntette fel. Altalában a nyomdász-ijűség úgy körültekintő gondosága, mint a rendezésben kifejtett ügyessége, a táncosnők iránti figyelem példányosra volt; ennek köszönhetik, hogy oly szép közönséget vonzott össze s hogy a résztvevők mindvégig a legfesztelebb, vig hangulatban, kedélyesen töltötték el az éjt. Csak egy hiba volt: hogy Beretvás termei szűkeek és a hőség csaknem kiálthatlan volt. Mindezek az okok is sürgetik egy városi redoutnak mielőbbi fölépítését, mely úgy közgazdasági, mint társadalmi tekintetben léhágot lesz hivatva pótolni. Az első négyest 94 pár táncolta. A szép táncosnők névsorát a következőkben adjuk: Bagi Etel, Baracsi Juczika, Biró Róza, Baracsi Eszti, Benesik Erzsike, Búzás Juliska, Deutch Teréz, Fazekas Juczika, Fekete Róza, Francia Kis Eszti, Garzon Mariska, Grünwald Malviu, Hagelman Ilona, Herman Matild, Héber-nővérek, Kovács Etelka, Kovács Erzsike, Király Eszti, Körmöczy Ilonka, Kovács Juliska, Kovács Róza, Kovács Mariska, Kovács Rózsika, Krajner Sárika, Landman Janka, Mátyás Zsuzsika, Meitz Teruska, Mester Tinike, Nagy Róza, Rektórisz Juliska, Rektórisz Teruska, Rigó Erzsike, Pataki Sárika, Peskő Ilonka, Patkai Tinike, Patkai Lidike, Sándor Rózsika, Sándor Margitka, Szűcs Mariska, Sováb Kovács Eszti, Szalmási Irénke, Szabó Eszti, Szabó Teruska, Schwarz Irma, Sági Ilonka, Szabó Juczika, Szegedi Etelka, Tóth Teruska, Tóth Ilonka, Tormássy Zsuzsika, Török Ilonka, Tóth Etelka, Varga Ninuska, Varga Annuska, Varga Teruska, Wilhelm-nővérek, Zsakai Mariska és még sokan.

— **Adakozás.** A helyben felállítandó Kossuth-szoborra a következő adományok folytak be: Eddigi gyűjtés 6174 frt 54 kr. Népbanknál 5%-os kamat 1897. július 1-től decz. 31-ig 107 frt 63 kr. Takarékpénztár. Egyesület helyben adott kpben 100 frtot, Tóth és Szabó táncm. 6 frtot, Tóth és Polyák táncm. 6 frtot, Virág és Lipóci táncm. 6 frt, Bodri és Károlyi táncm. 6 frt 70 kr. Összesen 6406 frt 87 kr.

— **A Kereskedő Ifjak Egyesülete** által f. hó 26-án rendezendő füzérekre a meghívók már szétküldettek, ha azonban azt valaki tévedésből nem kapta volna meg, sziveskedjék az egyesület vigalmi bizottságához (akár egy levelező lapon, is piacztér, katolikus egyház bérháza) fordulni.

— **Koczó Sándor** mérnök úr f. hó 20-án azaz vasárnap délután 5 órakor az iparos ifjúság önképző együletben kísérletekkel egybekötve a villamosságról szabad előadást tart.

— **A kecskeméti állandó „Kossuth-szobor” bizottság** 1898-ik évi február hó 20-án délután 2 órakor ülést tart. Tárgyak: Pénztári jelentés. Színházi előadás. Sorsjegykibocsátás iránti javaslat. Márczius 15-ikének megünneplése iránti javaslat.

— **Az ujonczozás folyó évi márczius hó 1—7-ig bezárólag,** hét napon keresztül fog megtartatni és pedig: márczius hó 1-én, keddén, az „A” és „B” osztályba tartozók, nemkülönbön azon 1877. évi születésű I-ső korosztálybeliek, kiknek sorsszámuk 1-től 236-ig van. 2-án, szerdán, azon 1877. évi születésű I-ső korosztálybeliek, kik 237-től 436., vagyis ezen korosztályba a legutolsó sorsszámig, továbbá azon 1876. évi születésű II. korosztályba tartozó hadköteleseknek, kik 1-től 55. sorsszámig vannak felvéve, kell megjelenniük. 3-án, csütörtökön, azon II. od korosztálybelieknek, kiknek sorsszámuk 56-tól ezen korosztályban a legutolsó sorsszám 457-ig terjed, 4-én, pénteken, az összes III. ad korosztálybeliek, vagyis I-ső sorsszámától a legutolsó 464. sorsszámig, 5-én, szombaton, az időközben családi tekintetből elbocsátást kérelmező apák, füstvéreik munkaképesség megítélésére végett, továbbá a vidéki illetőségű itteni állíthatásra engedélyt nyert hadkötelesek vétetnek sorozás alá s tartoznak a sorozó bizottság előtt VII. tized 4. szám alatti „Löth”-helyiségben a kitűzött napokon reggeli 7 órakor pontosan s mulhatlanul megjelenni; ennek befejezése után összehasonlítás és zárlat. 6-án, vasárnap, a nyilvántartás átvizsgálása fog eszközöltetni. 7-én, hétfőn a sorozó bizottság katonái és honvédség tagjai utazása Nagy-Köröse.

— **Katona József kéziratai.** A „Hazánk” február 12-iki számában Kun S. budapesti Erzsébet-körúti, antiquár könyvkereskedő a gyűjtők, nyilvános könyvtárak és múzeumok igazgatói figyelmébe ajánlván közhírré tette, hogy Katona Józsefnek a hirdetésben felsorolt eredeti kéziratait és gyűjteményét eladóvá teszi. A városi tanács intézkedése folytán a város főjegyzője a kéziratosokat folyó hó 16-án Budapesten megtekintvén, úgy találta, hogy azok Miletz János budapesti állami főreáliskolai tanár gyűjteményéből valók, ki annak idején Kecskeméten mint tanuló, a Katona családnál tartózkodott, s e révén jutott a kéziratosok birtokába. Miletz János tanár „Katona József családja, élete és munkái” czimű művében e kéziratosok már jobbra kiadta ugyan, de mivel a nagy költő műveinek eredeti kézirataiból a városi levéltárban egy sines, sőt a gyűjteményben másnemű eredeti okiratok is vannak, a kiküldött főjegyző a kéziratosokat és gyűjteményt 250 frtrt a város részére megvette, s azok a polgármesteri hivatalhoz már meg is érkeztek, mi által levéltárunk értékes ereklyéket gazdagodott. Az 1885. évi márcz. 15-én Miletz János által kiadott és a m. tud. akadémiához bemutatott jegyzék szerint a kéziratosok a következők:

1. A róza, vagyis a tapasztalatlan légy a pókok között. Ezen szindarab a költő színházi szerződésére atya nyolcz és egy barátjának levele van írva. 37 levél. — 2. A tündér alma, vagy Nádír és Nádine boszorkányos története. — 3. Jeruzsálem pusztulása. A szerző eredeti compositiója, itt-ott érdekes följegyzésekkel, törlésekkel és javításokkal. 44 levél. — 4. Tiszáztat-törédek, Jeruzsálem pusztulásából. Nyolcz levél. — 5. „Ziska” czimű szindarab szemelvény. 3 darab. — 6. Kisfaludy Károly Ilkájának bírálat. Sok helyen a nedveségtől átázott a kamrában, hol Katona Sándornál egy hombar tetején találtam. 10 levél. — 7. Katona József ügyvédi naplója. — 8. Katona-nemzetségi származási fája a költőtől. — 9. Katona József egy bizonyítványa a nemzeti múzeumtól; Horváth István írhatta alá, de az aláírás leszakadt. — 10. A Katona József hivatalos szobájában feloglalt ingóságok jegyzéke 1830. april 29. — 11. Katona József havi levelei folyamodó levele a kecskeméti tanácshoz 1829. január 25. — 12. Idősb Katona József sáfárságáról jegyzék 1814. — 13. Jegyzék a költő által megvett szülői házról 1824. augusztus 4. — 14. Idősb Katona József folyamodó levelei a kecskeméti uriszékhez a városi hatóság ellen. Két darab 1832—33. — 15. Latin történeti jegyzetek és töredékes följegyzések Kecskemét monographiájához. Három darab 5 levél. — 16. A költő által olvasott könyvek jegyzéke és egy bizalmas latin levél családí ügyben; továbbá kimutatás a kecskeméti 1708—9-iki rácz gyilkolásról. Két darab. — 17. Apró tréfiak följegyzések a költőtől és történeti jegyzetek. Két levél. — 18. Törédek Pusztasz történetéből. Két darab. 4 levél, két levél rossz. — 19. A Pannónia névnek eredete. Történeti rész Kecskemét monographiájához 81—104. lapig. — 20. A diesősegen uralkodó felségs magyar királyok. Történeti rész Kecskemét monographiájához. 41—48 lap. — 21. A kecskeméti hitfelekezetek egyházi iratokat illető följegyzések és a kecskeméti piaristák névsora. Történeti rész Kecskemét monographiájához. 107—128. l. Két darab. — 22. Történeti följegyzések a kecskeméti barátok templomáról és a Mária kápolna eredetéről. Adatok Kecskemét monographiájához. 2 negyed levél, az egyik elszakadt. — 23. A kecskeméti római katolikus hitfele-

kezetet s a várost illető 15 levél és chronológiai töredék Kecskemét monographiájához. Az egyik könyvalakban összevarva, a másik csak egy levél, rajta borda rajz, a költőtől. Két darab. 26 levél. — 24. Régebbi és újabb chronológiai adatok Kecskemét monographiájához. 15 levél és egy fél iv. Három darab. — 25. A középkori vándornekpe vallása és szokásai. Töredékes adatok Kecskemét monographiájához. Kettős példány, de sok helyen egyik a másiktól különbözik. Az egyik 4. a másik 8. alak; az utóbbi 1—20 lap, az előbbi 28 oldal. Két darab összefűzve.

A legmelegebb elismeréssel adóznunk városunk hatóságához, hogy helyes érzékkel megragadva minden alkalmat városunk kulturális fejlesztésére, — a leendő városi múzeum alapjait oly nagy gondossággal és körültekintéssel rakja le.

— Nyilvános számadás és köszönet. A folyó hó 12-én megtartott nyomdász-bál összes bevételé 214 frt 90 kr., összes kiadása pedig 167 frt 82 kr., a tisztázás jövedelem 47 frt 8 kr. volt, a mely összeg a Rongyos-Egyesület és a Nyomdászok Jótékonyági Köre között lett felosztva. Felülfizeti szíveskedtek: N. N. 5 frt, dr. Horváth Ádám 2 frt, ifj. Tóth István 2 frt, Bagi József 1 frt 50 kr., Sárközy György 1 frt 50 kr., Fekete Mihály 1 frt, Steiner Mihály 1 frt, Schwarz Soma 1 frt, Mady József 1 frt, Sárközy László 1 frt, Baracsi Balázs 1 frt, Benet Károly 1 frt, d. Kovács Imre 1 frt, Peskó Rudolf 50 kr., Pap Imre 50 kr., Varga Imre 50 kr., Rihocsek Gusztáv 50 kr., Meitz Ferencz 50 kr., N. N. 20 kr., Varga Sándor 20 kr. Összesen 22 frt 90 kr. A rendezőség ezúton nyilvánítja leghálásabb köszönetét mindazoknak, kik a mulatság anyagi és erkölcsi sikerét előmozdítani szíveskedtek.

— Színházi hetiműsor. Vasárnap, február 20-án, páros bérlet 46-ik számban: Az asszony verve jó. — Hétfőn, páratlan bérletszűnetben, Fáy Szeréna asszony, a budapesti Vigszínház drámai primadonnájának 1-ső vendégjátékául: Angelo, Pádua zsarnoka. — Kedden, páros bérletszűnetben, Fáy Szeréna asszony búcsú-vendégjátéka és Fenyvessy Emil úr, a budapesti Vigszínház rendes tagjának egyetlen vendégfőléptével: A valóni nász. — Szerdán, páratlan bérlet 47-ik számban, Bakó László úr, a budapesti Nemzeti Színház tragikusának 1-ső vendégfőléptével: Hamlet. — Csütörtökön, páratlan bérletszűnetben, Bakó László úr jutalomjátéka és utolsóelőtti vendégfőléptével: Haramiák. — Pénteken, páros bérlet 47-ik számban, Bakó László úr utolsó és búcsú-vendégjátékául: Othello. — Szombaton, páratlan bérlet 48-ik számban: Szegény Jonathán. — Vasárnap, páros bérlet 48-ik számban: Csikós.

— Uj ipartelep. Városunk jövő fejlődésére rendkívüli jelentőséggel bíró vállalat alapítását kezdeményezte a Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesület. A Szikrában felállítandó keramiai cserép- és góztéglagyárról van szó. Az alapítóké egy negyed millió lesz. Mint értesülünk, a Népbank, a Központi Takarékpénztár, a Góztéglagyár és a Tiszaugyi vasút-társulat mint alapítók szerepelnek a vállalatnál és a város is igen jelentékeny összeg erejéig fog részvényeket jegyezni. Az aláírási iverk a napokban fognak kibocsájtatni.

— Köszönetnyilvánítás. A Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesület* tek. Igazgatósága, a részvényesek nevében, a szegény iskolás-gyermekek ruházati szükségleteire kétszáz forintot küldött a mai napon kezeimhez. Fogadják a tek. Igazgatóság ezen, évenként megújuló nemeslelkű jótékonyágáért úgy iskolás-zsibunk, mint szegénysorsú gyermekeink nevében hálás köszönetem tiszteletteljes kifejezését. Kecskemét, 1898 február 17. *Dömötör Sándor*, közs. iskolászeki elnök.

— Drámai hét. A jövő hét igazi művészi érzékkel bíró drámai hét lesz színházunkban. Alkalmunk lesz Fáy Szeréna úrnő, a Vigszínház ismét művésznője, Bakó László, a Nemzeti Színház elsőrendű nagy tragikusája és Fenyvessy Emil, a Vigszínház sokat emlegetett művésze vendégjátékában gyönyörköd-nünk. Úgy az előadó művészek, mint a nagy értékű színművek, azt hisszük nagy érdeklődést keltve a közönségnél, szűfölt házakkal jutalmazták a vendégeket.

— A névmagyarosítás mind nagyobb mérvet ölt a hazafias érzelmű, de idegen hangzású névvel bíró családjaink mind sűrűben folyamodnak nevük magyarosításáért. Mint értesülünk, a belügyminiszter leiratot intézett hatóságunkhoz, hogy a városi tisztikart és az intelligenciát arra bírni igyekezzék, hogy idegen hangzású nevüket mielőbb magyarosítsák meg.

— Hangverseny Budapestről Kecskemétre. A Telefon Hirmondó igazgatóságától vett értesülésünk szerint, f. hó 22-én kedden este 6— $\frac{1}{2}$ 7 közt a kaszinó termeiben hangverseny lesz, melyre ez úton is felhívjuk közönségünk figyelmét.

— Nyilvános-köszönet. A „Kecskeméti Takarékpénztár Egyesület* igazgatósága 25 forintot vett szíves a kecskeméti ev. ref. főgymnázium igazgatóságához küldeni, az ifjúság között ösztöndíjak kiosztás céljából. Melyért szíves köszönetét nyilvánítja az igazgatóság.

— Szíves vendéglátás. Varga György kezei paprikakereskedő e hó 13-án az itteni betipiacra indulva, mikorra a Molnár Mihály haleszi korcsmájához ért ráesteledett az idő, miért is kénytelen volt oda betérni éjjeli szállásra. Lefekvés előtt az ivóba ment, hol a korcsmáros és annak felesége társaságában több haleszi ember mulatott. Varga is belekeveredett a mulatságba, egy kissé be is rúgott. Ezen állapotát — miután látták, hogy pénz van nála, — arra akarták felhasználni, hogy hol egyik, hol a másik kért tőle 5—10 forintokat kölcsön, de a paprikakereskedő nem volt hajlandó ilyen kölcsön-ügyleteket kötni, miért is a korcsmárosné önagsága többször fejbeütötte, úgy, hogy az erőszaknak engedve, egy ismeretlennek végre is kölcsön-zött 1 frt 50 krt. Mikor a vendégek távoztak, Varga csak annyit kérdezett a korcsmároséktól, hogy ki volt, vagy hogy hívják az ő adósát? Ez annyira dühbe hozta a korcsmárosékat, hogy az útast agya-főbe verték és kidobták. Lövi Gyula kocsisa ilyen állapotban találta a megkínzott embert és szállította be a rendőrségre, hol maga beszélte így el a véle történeteket. Hogy mi igaz a dologban, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

— A rendőr-kapitányság az 1864. évi 12. t.-cz. 50. §. értelmében a gyümölcstermelés biztonságának előmozdítására a hernyóirtásra vonatkozó hirdetményt bocsátott ki. A hernyóirtás legezészerűbb módja: 1. A pókháló-forma szövetből álló hernyófészekre nézve, melyek egyes ágakon találhatók, a levágás, mely póznára kötött u. n. hernyózó ollók segítségével magasabb ágakról is történhetik. 2. A fák törzsén és vastagabb ágain meglehető barnasárga bársonyszerű szőszbe burkolt pete-csomókra nézve: a körülbelül tallér nagyrágú pete-csomóknak valamely alkalmas eszközrel való levakarása. 3. A gyűrűalakban petékkel berakott éves vesszőknél az ollóval való eltávolítás. A levágott hernyófészek, a levakart pete-csomók és az ollóval eltávolított pete-gyűrűs vesszők gondosan összegyűjtendők és megégetendők. A hernyóirtás kötelességének folyó évi márczius végéig mindenki eleget tenni tartozik. Ezen kötelesség teljesítését a r.-kapitányság rendőrségi kiküldöttek alkalmazásával is szigorúan ellenőrizni fogja. Azok, kik a hernyóirtás kötelességének ezen rendőrkapitányi felhívás dacára eleget nem tesznek, a fent hivatkozott törvény értelmében 2 frttól egész 50 frtig terjedhető büntetéssel fenytettek.

— Lopások. Fekete János ballószegi lakostól folyó hó 14-én ismeretlen tettesek 8 drb pulykát és két tyúkot loptak el, a rendőrség nyomozza. — Dóra László bugaczi lakosnál e hó 12-én este vig társaság mulatott. Mig azonban bent a mulatság folyt, addig ismeretlen tettesek az összes zsiradék, szalonna, füstölt húst összepakolva, azzal tovább álltak.

* Vedekezzünk! Az O. M. G. E. szaklapja, a „Köztelek” többször figyelmeztette gazdaközönségünket az amerikai löhére és amerikai luczerna káros, sőt veszedelmes voltára. Az amerikai luczerna beözönlése ellen tudvalevőleg Mauthner Ödön budapesti magkereskedő vette fel a harcot és ugyan-

csak Mauthner heti jelentéseiből olvassuk, hogy az amerikai luczernamag még folyvást oly nagy tömegben özönlök hazánkba, hogy az ilyen mag forgalmazói áraitak 4—5 forinttal leszállították és ezt körlevelekben tudták a gazdákkal. Kötelességünknek tartjuk gazdáinkat figyelmeztetni, hogy óvakodjanak az amerikai luczernamagtól, a melyet igazi származása letagadásával tisztán, sőt európai luczernamag közé keverve árúsitának.

Felelős szerkesztő:	Laptulajdonos:
IFJ. TÓTH ISTVÁN.	A KECSKEMÉTI SZABADELVŐ PÁRT.
Szerkesztőtárs:	Kiadó:
DR. NAGY MIHÁLY.	TÓTH LÁSZLÓ.

NYILT-TÉR.

E rovatban közölttekért nem felelős a szerkesztőség.

Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, csak akkor valódi, ha közvetlen gyarámból rendeltenek, — fekete, fehér és színes. — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. *Privát-fogyasztóknak postabér és vámentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultalval küldenek, Henneberg G. selyembőrnél (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.*
Magyar levelezés Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HIRDETÉSEK.

Eladó szőlő és föld.

A Máriahegy-en (Budai-negy-úton) a néhai Lestár Péter-féle 3 hold szőlő-és 1 hold vetemény-föld — a rajta lévő több szobából álló úri lakkkal és melléképületekkel — eladó, esetleg haszonbérbe is kiadó; — a Ballószögben, a „Helvéczia“ vasúti állomás mellett pedig ugyancsak a Lestár Péter-féle — szőlőültetésre kiválóan alkalmas — 4 hold jó föld eladó. — Értekezhetni a IV. tized Sütő-útcza 252. sz. a. Lestár-féle háznál a jelenlegi tulajdonos; Varga Erzsébettel. 3—2

Eladó ház.

Néhai Machleid Alajos örökösinek az V. tized, Aradi-útcza 143. sz. alatti háza, a piacért szomszédságában, a melyben van 6 szoba, 1 előszoba, 2 konyha, pincze, éléskamra és fűskamra, kedvező feltételek mellett örökön eladó. Ertekezhetni lehet alólírottal Kecskeméten, VII. t. Ö-tömöt-útcza 105. szám.

53 3—2

KOVÁCS SÁNDOR.

Kiadó lakás.

IV-ik tized, Galamb-útcza 211-ik szám alatti házban egy lakás, (mely áll 3 szoba, konyha, kamra és fűskamrából) a folyó évi május hó 1-től kiadó.

Értekezni lehet ugyanott Nagy Sándor tulajdonossal.

51 2—2

300 hold

szőlőültetésre alkalmas homokföld Pakson, (vasút és hajóállomás) kedvező fizetési feltételek mellett, tetszés szerinti nagyságú parcellákban eladó. Graepel Hugó Budapest, V. külső Váci-út 46. szolgálat felvilágosítással. 3—2

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minősége: Lót trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzenweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle hirneves konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésben kaphatók.

A Budapesten, Andrassy-út 23. szám alatt létező **MAUTHNER ÖDÖN** cég csak olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a **MAUTHNER** névvel jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja. 39 8-3

Üzlet-átvétel.

Bajnóczy Károly th. városi főkertész tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy Nagy-Kőrösi- és Budai-kis-úteza szegletén levő

virágszarnokát

Szabó János helybeli kereskedelmi és műkertésznek örök áron eladta az összes felszereléssel együtt.

Szabó János

helybeli kereskedelmi és műkertész tudatja a nagyérdemű közönséggel hogy **Bajnóczy Károly** th. városi főkertész tulajdonát képező Nagy-Kőrösi- és Budai-kis-úteza szegletén levő **virágszarnokát** örökáron megvette és azt folyó hó 15-étől kezdődőleg már saját neve alatt tovább vezeti. 61 1-1

Pályázati hirdetés.

A Kecskeméti Kereskedői Casinónál a **vendéglői jog**, 1898 május 1-től **bérbe adatik.**

A bérleti feltételek alólikt háznagynál bármikor betekintheők; de kívánatra postán is beküldetnek.

Pályázati határidő **1898. évi március 25-ik napjának** déli 12 órája, a meddig a pályázati kérvények ugyan- csak alulírttohoz beadandók.

Kecskemét, 1898. február 15.

57 1-1

Bleyer Adolf.

Hirdetés!

A „**Kecskeméti Göztéglagyár Részvénytársaság**“ telepén téglá és cserép a következő árakban kapható:

Görbe vasas és II-od osztályú fehér cserép . . . 14 frt
I-ső osztályú fehér . . . 16 „
Gyöngye és erős vasas . . . 18 „
Cserép . . . 12 frt

Kelt Kecskemét, 1898 február hó.

60 1-1

Az igazgatóság.

Hirdetés.

A néhai Schweiger József által végrendeletileg hagyományozott kiházasítási alapítvány esedékes kamatai kiadása céloztatván; felhívtnak a hagyományozó avagy neje, néhai Brückler Eleonóra rokonságához tartozó azon férjhezmenő szegénysorsú leányok, a kik a kiházasítási segélyt igénybe venni óhajtják, hogy születési bizonyítvány, a rokonsági fokozat kimutatása, szegénységi és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket **f. évi március hó 31-ik napjáig**, a kecskeméti izr. hitközség jegyzőjé hivatalába beküldjék. 59 1-1

Később beérkező kérvények ez alkalommal nem fognak igénybe vétetni.

Kecskeméten, 1898 február 13.

Az alapítvány kezelésére rendelt bizottság megbízásából:

Keller Lajos m. k.,

hitközségi jegyző

Kiadó bolthelyiség.

A Beretvás-szálloda mellett, (ahol jelenleg a főtözsde van),

egy bolthelyiség

kiadó folyó évi május hó elsejétől

Tudakozódhatni **Beretvás Pál** szálloda-tulajdonosnál. 36 3-2

Kiadó lakás.

Halasi-úteza 19-ik szám alatti házban, az emeleten, 3 szoba, konyha, éléskamra, pinceszől álló lakás, **1898 május 1-től kiadó.** 48 1-1

József-Gőzmalom R.-Társaság.

Eladó ház!

Néhai **Kudar Antal** hagyatékához tartozó **I. tized** kis-Vásári-úteza **116-ik szám alatti**, a piacához közel eső s jókarban levő 34 3-3

h á z,

melyben 4 nagy úteza, — 3 oldal-szoba, konyha, kamra, istálló s a szükséges melléképületek vannak — örökáron **eladó.**

Értekezhetni lehet **dr. Kudar Ottó** kir. járásbíró úrral Félégyházán, vagy helyben **Fazekas Ferencz** tanár úrral.

Sürgönyezim: „DUSEK KECSKEMÉT“.

„KEGYELET“

Sürgönyezim: „DUSEK KECSKEMÉT“.

temetkezési vállalat Kecskeméten, Színház-tér, Thomka-fele ház.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Kecskeméten (Színház-tér, Thomka-fele ház, Pósthivatal-épület) „**Kegyelet**“ czim alatt egy a jelen kor minden igényeinek megfelelő

temetkezési vállalatot

rendeztünk be, hol is úgy a helybeli, mint vidéki tisztelt gyászoló közönségnek minden e szakmába vágó czikkeket, lehetőleg a **legjutányosabb árak** mellett becsajtnak rendelkezésére.

Raktáron tartunk a legegyszerűbb **fakoporsóktól** kezdve a legdiszesebb **ércz-koporsóig**, — behúzáttal vagy anélkül, — mindenféle árban lévő koporsókat, **szemfedeleket, párnákat, matraczokat** stb. a legdiszesebb kivitelben, szóval teljes berendezést a temetkezéshez szükséges kellékekből.

Nagy választékot tartunk a legszebb **művirág- és sirkoszorúkból.**

Elvállalunk úgy helyben, mint vidéken teljes temetések rendezését, **kápolnák, termek, szobák behúzását, ravatalozást** és rendelkezésre becsajtnak a gyászoló családoknak saját **diszgyászkoisijainkat**, feketét vagy kéket, **koszorútvívó** gyászkoisijainkat, a megfelelő **testőrséggel.**

Megrendeléseket 8—10 óra alatt 100 kilométer távolságra is elvállalunk; a pontos megérkezésért, melyet saját megbizottunk ad át, a felelősséget elvállaljuk, de vidékről temetkezésekhez szükséges rendelményről feltétlenül

sürgős táviratot kérünk.

A midőn még becses pártfogásért esedezni bátorokodunk, biztosítjuk, hogy e szakmában számos éven át és a még jelenleg is fennálló két hasonló üzletünkben szerzett tapasztalataink által igyekezni fogunk minden igényeknek megfelelni. Magunkat a mélyen tisztelt közönség szolgálataira felajánlva maradtunk Kecskemét, 1898. január hó

szolgálatra kész 10 5-4

DUSEK és ALTMANN.

Az „Első Kiviteli
Gőztégla-, Fedőcserép- és Keramiai-gyár Részvénytársaság
Kecskeméten“
TERVEZETE.

Alulírottak, mint alapítók, az „Első Kiviteli Gőztégla-, Fedőcserép- és Keramiai-gyár Részvénytársaság Kecskeméten“ czég alatt részvénytársaságot alapítunk.

A társaság czélja: tégla, fedőcserép, keramit és minden e szakba vágó gyártmány készítése. A társaság 50 évre alakul.

Az alaptőke **200,000** azaz **kettőszázezer korona**, mely **1000 darab** egyenként **200 korona** névértékű részvény által fedeztetik. A részvénytársaság telephelye a „Szikra“-puszta, esetleg Kecskemét határában fekvő más agyagos terület lesz.

Az **aláírási ívek** a Kecskeméti Leszámitoló Bank-nál vannak a közönség számára kitéve.

Az aláírás zárideje **1898. évi márczius hó 15-ik napja**. Aláírásnál részvényenként a névérték 10%-a és 4 korona szervezési költség, vagyis minden egyes részvény után **24 korona**, 1898 április 1-én 20%, vagyis **40 korona** a Kecskeméti Leszámitoló és Pénzváltó Bank Részvénytársaság-nál fizetendő be; a további befizetések az igazgatóság által később határozatnak meg.

Az alapítók a kereskedelmi törvény 183. §-ában biztosított joguknál fogva fentartják maguknak a jogot az első igazgatóságnak 3 évre leendő kinevezéséhez.

Részvények túljegyzése esetén jogukban van az alapítóknak a részvényjegyzéseket tetszésük szerint redukálni.

Kelt Kecskeméten, 1898. évi február hó 10-ikén.

A z a l a p í t ó k :

Szappanos Elek,
Gyenes Gyula,
Molnár Pál,

Szokolay Mihály,
Schwarcz Ignác,
Gedeon és Kont,
Rosenbaum Antal.

Beretvás Pál,
dr. Mészáros Ferencz,
Hacker Antal,

Eladó nyaraló.

tétel mellett eladó. — Értekezni lehet FEKETE MIHÁLY könyvkereskedővel, (a piactéren levő fizethelyiségében).

A piactól 15 perc alatt gyalog elérhető, pormentes helyen, Nagys. Körötszászky János úr szüléjén innen. — a vasút mellett levő — nyaraló, 2110 □-öl szőlővel, kedvező fel-

2-6

Százezrei a

családoknak iszzák

előszeretettel

naponta a

Éljen! éljen!

Kathreiner-féle Kneipp-malátakávét.

Mentes a bakbávnak egészségre ártalmas alkotórészeitől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávét az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávét étvágygerjesztő, könnyen emészthető, évek során át felnőttek és gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkitűnőbb pótléka a bakbávnak, valamint ajánlásra legméltóbb vegyülete is annak. Tekintettel az egészségre és takarékoságra, a valódi Kathreiner-nek többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.

Óvás az értéktelen utánzatoktól.

Király Miklós

alkalmazás-tudakozó és közvetítő intézete

Resiczabányán. 10-9

Iroda: Fő-útcza 136. sz.

Német bonnák, szobalányok, szakácsnők, szolgálók és férfi eseléség, szóval bárminő foglalkozások, állások, iparos- és kereskedő tanonczok, iskolás cseregyermek stb. közvetítését gyorsan és pontosan eszközölöm. — Jobb módú magyar családoknál a német eseléséggel kettős czél éretik el: a német nyelv-tanítás és a szolgálat. — Csere-elhelyezésekre pedig Resicza annyiban alkalmas, hogy lakossága az irodalmi német nyelvet beszéli, — s azonkívül van 40. polg. iskola és 2 o. felső-leányiskola. Rövid idő alatt az ország különböző részeiben helyeztem el német eseléséget, gyermekes családokhoz, a legjobb sikerrel. Megkeresésekhez 50 kr. bélyegjegyekben esatolandó.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van védve.

Eddig fölülmulthatatlan!

Maager Vilmos-féle valódi, tisztított

DORSCH-májolaj

törvényesen védett csomagolásban

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségét fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama esetekben, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erőtlenét, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását elakarja érni. — Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben, III.3. ker. Heumarkt 3., — valamint az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszerüzében.

Kecskeméten: **Katona Zsigmond** gyógyszerész úrnál, **Nyirády László** és **Pataky György** urak kereskedésében.

Főraktár és fő-elárúsítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos, Bécs, III.3. ker., Heumarkt 3.

Utánzásokat a törvény büntözi.

24-15